

2.11.2015

Valtiovarainministeriö
PL 28
00023 Valtioneuvosto

VM033:00/2014

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Patentti- ja rekisterihallitus (PRH) on antanut 26.8.2014 lausunnon asiaa selvittäneen työryhmän muistioon ja 26.11.2014 valtiovarainministeriön luonnokseen hallituksen esitykseksi. Valmisteltavana olevan lainsäädännön mukaan PRH:n rooli on liittynyt pelkästään osakeomistuksen yleisöjulkisuuden toteutumiseen (arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 4 §), eikä PRH:lla ole tälläkään kertaa lausuttavaa muusta asiasta.

Valtiovarainministeriössä valmistui heinäkuussa 2014 työryhmämuistio, jossa arvioitiin arvopaperien säilytysmallin laajentumista sekä arvopaperikeskusasetuksen voimaantuloon liittyviä lainsäädäntömuutoksia (Arvopaperien säilytysmallien laajentumisen ja yhdentyvien markkinarakenteiden toteutumisen arviointi sekä arvopaperikeskusasetuksen täytäntöönpanon valmistelu VM 033:00/2014). Yksi työryhmän ehdotuksista oli tuolloin, että Patentti- ja rekisterihallitus pitäisi jatkossa yleisöjulkista rekisteriä julkisen kaupankäynnin kohteena olevien suomalaisten osakeyhtiöiden suomalaisista osakkeenomistajista.

Työryhmän ehdotuksen mukaan omistajarekisteriin oli tarkoitus kerätä tiedot neljä kertaa vuodessa liikkeeseenlaskijan osakasluettelolta ja hallintarekisteröinnin hoitajilta suomalaisista osakkeenomistajista, joiden omistamat Suomen lain mukaisesti rekisteröityjen osakeyhtiöiden liikkeeseen laskemat osakkeet on hallintarekisteröity arvopaperikeskuksen osapuolten toimesta. Rekisteriin oli tarkoitus merkitä ne suomalaiset sijoittajat, joiden omistus oli yli 500 osaketta tiedon keräyspäivänä.

PRH on 26.8.2014 antamassaan lausunnossa todennut, että karkea arvio tällaisen rekisterin perustamiskustannuksista on 200 000 - 400 000 euroa ja että vuotuiset ylläpitokustannukset ovat arviolta noin 10 prosenttia perustamiskustannuksista, kun toiminta saadaan toimimaan korkealla automatisointiasteella.

Valtiovarainministeriön valmistelemassa luonnoksessa ehdotetaan nyt erilaista toteuttamistapaa. Ehdotuksen mukaan tilinhoitajalla ja hallintarekisteröinnin hoitajalla olisi luotettava järjestely, jolla sen tietojärjestelmästä voitaisiin PRH:n ylläpitämän käyttöliittymän välityksellä hakea jokaisen saataville ajantasaiset omistajatiedot Suomen kansalaisten sekä suomalaisten yhteisöjen ja säätiöiden omistamista suomalaisen yhtiön liikkeeseen laskemista osakkeista, jotka on liitetty arvo-osuusjärjestelmään. Osakkeita koskevat omistajatiedot olisi toimitettava Suomen kansalaisen tai suomalaisen yhteisön ja säätiön omistamista osakkeista, jos henkilö on osakeyhtiölaissa tarkoitettu osakkeenomistaja eli säilytysketjun loppusijoittaja.

Luonnoksessa on arvioitu käyttöliittymän perustamiskustannusten olevan PRH:lle 200 000 euroa, koska kyselyjärjestelmä nojaa säilyttäjien omiin tietojärjestelmiin. Luonnoksessa on maininta, jonka mukaan suomalaiset pankit ovat rakentamassa viranomaisten tilitietokyselyjen tehostamiseksi yhteistä tietojenkyselyjärjestelmää. Viranomaisia varten kehitettävää kyselyjärjestelmää voitaisiin hyödyntää myös yleisön tekemiä kyselyjä varten. Järjestelmän perustamiskustannuksiksi on arvioitu

2.11.2015

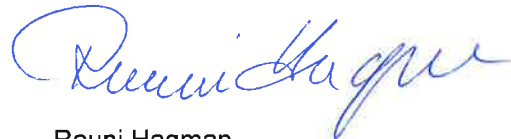
noin 25 000 - 75 000 euroa jokaista toimijaa kohti. Koska pankit ovat tiedon alkulähde osakeomistuksien osalta jo nyt, olisi kyselyjärjestelmän luomisessa pankkien kannalta kyse pikemminkin tietojärjestelmien sopeuttamisesta muuttuneeseen lainsäädäntöön kuin suuren kokoluokan järjestelmäuudistuksesta.

Julkisten osakeyhtiöiden osakkeenomistajien yleisöjulkisuuden toteuttamiseksi ehdotettu tietojärjestelmä ei tukeudu millään tavalla PRH:n käytössä oleviin muihin tietojärjestelmiin. Ehdotetun kyselyjärjestelmän rakentamiskustannusten arviointi on hankalaa, koska sen ja pankkien rakentaman tietojenkyselyjärjestelmän määrittelystä ei ole tarkempaa kuvaa. Julkisesti luotettavan ja tietoturvallisen kyselyjärjestelmän rakentaminen on PRH:n näkemyksen mukaan kuitenkin huomattavasti kalliimpaa kuin luonnoksessa esitetty arvio. PRH katsoo, että järjestelmän rakentamiseen tulisi varata 400 000 – 500 000 euroa. Lisäksi PRH katsoo, että perusteluissa tulisi selkeästi todeta, että järjestelmän rakentamiseen tarvittava määräraha lisätään PRH:n menomomentille eikä jättää tätä myöhempien päätösten varaan.

Virasto korostaa, että lähtökohta PRH:n käyttöliittymän toteuttamiseksi on se, että pankkien tarjoamista tietojärjestelmistä on suodatettu pois kaikki ne tiedot, joita ei ole tarkoitettu yleisöjulkisiksi.

Lisäksi PRH huomauttaa, että ehdotetusta säännöksestä ei selvästi ilmene, onko kyselyjärjestelmällä mahdollista saada selville vain yksittäisen henkilön osakeomistus tietyssä julkisessa osakeyhtiössä vai henkilön osakeomistus kaikissa julkisissa yhtiöissä. Selvää ei ole myöskään se, pitääkö kyselyjärjestelmällä saada selville tietyn julkisen osakeyhtiön kaikki osakkeenomistajat ja heidän osakeomistuksensa. Kyselyjärjestelmän kustannusten määrä tarkentuu siinä vaiheessa, kun voidaan tietää järjestelmän tarkempi sisältö ja sen toiminnalle asetetut vaatimukset.

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Rauni Hagman
pääjohtaja

Eero Mantere
ylijohtaja